

Skogsstyrelsen

skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Yttrande över Förslag till ändrat allmänt råd om kvävegödsling i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen

Dnr: 2026/828

Svensk Bioenergi, Svebio, är en branschorganisation med drygt 250 företag, organisationer och personer som är verksamma inom bioenergibranschen i Sverige.

Svebio tackar för möjligheten att lämna yttrande över förslaget till ändrat allmänt råd om kvävegödsling (Dnr 2026/828) och lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Svebio tillstyrker förslagen om:

- Harmoniserade definitioner och de förenklingar som görs av de allmänna råden.
- Möjliggörandet av ett större uttag av trädråvara och biomassa ur skogen genom skogsgödsling, vilken är gynnsamt för bioenergins råvaruförsörjning.
- Skyddet av lavmarker, men förslagets regionala konsekvenser bör analyseras ytterligare.

Svebio är kritiska till den allmänna avrådan från gödsling i närheten av diken som är vattenförande kan dock få negativa konsekvenser för skogsbruket. I stället förordas tydliga försiktighetsåtgärder.

Bakgrund

Förslaget till de ändrade allmänna råden grundar sig i regeringsuppdraget Åtgärder för ökad skogsgödsling, som Skogsstyrelsen tog emot under 2025. Uppdraget har levererats i två delleveranser, och den andra av dessa leveranser innehöll en översyn av Skogsstyrelsens allmänna råd till skogsvårdslagen om kvävegödsling. Översynen har resulterat i de nu föreslagna ändringarna.

De föreslagna förändringarna omfattar två huvudområden. Dels förenklas råden och de harmoniseras med andra regelverk. Exempelvis tas begreppet "äldre skog" bort, eftersom det tidigare har getts en innebörd som avviker från gängse användning. Dessutom ändras måttet på "grunda jordar" från 25 cm till 20 cm för att harmonisera det med Skogshögskolans boniteringssystem.

Den andra delen av förändringarna syftar till att göra kvävegödslingen ekologiskt mer hållbar. Bland annat föreslås att marker av lavristyp också ska undantas från möjligheten till kvävegödsling, med motiveringen att lavmarker har minskat påtagligt under de senaste 50 åren. Dessutom föreslås skyddszoner vid vattendrag som inte är vattenförande året runt. I dagsläget omfattas inte sådana vattendrag av råden.

Svebios kommentarer

Svebio tillstyrker i huvudsak förslagen i remissen. Vi välkomnar särskilt de föreslagna förenklingarna och förtydligandena av de allmänna råden. Samtidigt anser vi att konsekvenserna av de utvidgade undantagen från gödsling och de nya skyddszonerna behöver belysas ytterligare, så att regelverket ger goda förutsättningar för hållbar skogsgödsling utan att skapa mer långtgående begränsningar än vad miljöhänsynen motiverar.

Inledningsvis vill Svebio lyfta vikten av skogsgödsling för den enskilda skogsägaren, och i förlängningen även hela bioekonomin. Skogsgödslingen möjliggör för ett större uttag av trädråvara och biomassa ur skogen än vad som skulle vara möjligt utan denna. Den utgör därmed en viktig ekonomisk möjlighet för skogsägaren och bidrar till försörjningen av trädråvara och biomassa utan att avverkningstakten behöver öka. Att möjligheten till kvävegödsling i skogen bibehålls är därför av stor vikt för den svenska bioekonomin.

Enligt Svebio är det positivt att förslaget dels avser att stärka möjligheterna att öka skogens tillväxt och koldioxidupptag, dels att det skapar bättre förutsättningar att kombinera uttag av skogsbränslen med fortsatt god produktionsförmåga på marken, samtidigt som de befintliga miljöskydden i huvudsak behålls.

En stor del av bioenergin är beroende av tillgången på restprodukter från skogen, främst grenar och toppar (grot). När grot tas ut ur skogen förs en del näringsämnen bort från ekosystemet. Att möjliggöra kvävegödsling på sådana marker kan ses som ett sätt att kompensera för näringsförluster och stödja framtida tillväxt. Detta ligger i linje med produktionsmålet utan att släppa miljöhänsynen.

Vi ser även positivt på de förenklingar som görs av de allmänna råden, däribland att begreppet "äldre skog" tas bort. Begreppet har haft en varierande innebörd, vilket har gett upphov till frågor från våra medlemmar. Även harmoniseringen av begreppet "grunda jorدار" med Skogshögskolans boniteringssystem samt borttagandet av delar som inte längre bedöms vara relevanta bidrar till att förenkla råden och öka deras tydlighet och praktiska tillämpning. Det är väsentligt att definitioner harmoniseras i olika regelverk.

Svebio är dock kritiskt till förslaget att avråda från gödsling i närheten av diken som är vattenförande under någon del av året. Vi anser att det är viktigt att begränsa risken för att gödselmedel når vattendrag, men att detta bör kunna hanteras genom tydliga försiktighetsåtgärder snarare än ett generellt avrådande. De tidigare allmänna råden betonade vikten av att gödslingen utförs så att gödselmedel inte hamnar i vattendraget. Svebio anser att denna princip ger bättre förutsättningar att förena miljöhänsyn med ett ändamålsenligt skogsbruk, samtidigt som möjligheten till kvävegödsling på lämpliga marker kan bibehållas. Vi efterfrågar därför att den tidigare formuleringen behålls.

Vi vill vidare framhålla att vi ser positivt på skyddet av lavmarker, som har viktiga ekologiska värden. Samtidigt vill vi uppmärksamma konsekvenserna av att utvidga undantaget från gödsling till att även omfatta marker med 10–25 procents marktäckning av lav. Enligt Skogsstyrelsens beräkningar innebär detta att den långsiktigt gödslingsbara arealen minskar med cirka 50 000 hektar, motsvarande omkring två procent av den areal som tidigare bedömts vara gödslingsbar.

Svebio anser att konsekvenserna av förslaget till utökat lavmarksskydd behöver analyseras även ur ett regionalt perspektiv. En nationellt begränsad arealeffekt kan få större betydelse för enskilda skogsägare i områden där lavrika marker är vanligare och därmed utgör en större andel av den bruksbara skogsmarken. Vi efterfrågar därför en fördjupad analys av hur förslaget påverkar den gödslingsbara arealen i olika delar av landet och vilka konsekvenser detta kan få för berörda skogsägare.

Stockholm 13 oktober 2026

SVENSK BIOENERGI

Lina Håkansdotter

VD